

Інтернаціоналізація курикулуму на прикладі Австралійських університетів.

В статті приведено аналіз стратегічних підходів до інтернаціоналізації курикулуму в Австралійських університетах Гріфіт, Монаш, Аделаїда на основі вивчення університетських стратегічних документів, представлених на їх офіційних сайтах. Виділено основні стратегії інтернаціоналізації курикулуму в Австралійських університетах та охарактеризовано їх сутність. Дано рекомендації щодо практичної імплементації інтернаціоналізації курикулуму в українських університетах.

Ключові слова: *інтернаціоналізація курикулуму, вища освіта, навчальні плани, університети, міжнародні студенти.*

Постановка проблеми. Інтернаціоналізація змісту вищої освіти стала фундаментом для масштабних перетворень вищої освіти як відповідь на глобалізаційні процеси у галузі освітніх послуг. Ключові позиції цього процесу займає інтернаціоналізація курикулуму, яка останнім десятиліттям стала окремою сферою досліджень із залученням усіх зацікавлених сторін, а не лише науковців та викладачів. Однією з провідних країн, що втілили інтернаціоналізацію курикулуму у своїх університетах і продовжують активно підтримувати розвиток цього процесу є Австралія. Оскільки загальна кількість іноземців в Австралійських вузах має тенденцію до зростання, значна увага приділяється як економічним та культурним питанням так і проблемам адаптації міжнародних студентів та їх соціалізації.

Аналіз актуальних досліджень. Проблема інтернаціоналізації курикулуму вищої освіти викликає неабиякий інтерес у сучасних дослідників. Питання інтеркультурних та соціальних відносин місцевих та іноземних студентів у процесі інтернаціоналізації навчання розкрито у роботах Л. Волш, Лі Лінн, Б. Маурін, Ф. Різві та ін. Підходи до інтернаціоналізації змісту в університетах Австралії представлено у роботах Т. Веллі, С. Келлер, Ф. Клайн, Дж. Крайтон, С. Маргінсон, А. Скаріно та ін. Питання методики навчання міжнародних студентів різних за походженням, зі специфічних країн обґрунтовано в дослідженнях таких науковців, як Б. Баллард, Б. Ліск, Р. Міллер, С. Сміт, та ін.

Роботам згаданих науковців бракує вирішення наукового завдання, пов'язаного з практичною імплементацією інтернаціоналізації курикулуму у вищих навчальних закладах, розв'язання якого дозволить впровадити інтернаціоналізацію змісту освіти у вітчизняних університетах. Таке впровадження дозволить сформувати привабливий міжнародний імідж України з якісною освітою, що може прискорити її інтеграційні процеси у світову спільноту.

Мета дослідження: визначити основні стратегії імплементації інтернаціоналізації курикулуму, втілені на практиці.

Виклад основного матеріалу. Останніми роками системи вищої освіти стають все більш глобалізованими і тому все частіше відзначається зростаюча роль полікультурних і мультилінгвальних знань і вмінь у процесі інтернаціоналізації університетської освіти та курикулуму. Так як інтернаціоналізація освіти перетворилася на ціле поле досліджень, науковці всього світу намагалися вивчати цей феномен у різних вимірах прив'язуючи його до урядової політики, стратегічного планування і менеджменту інституцій, ролі мов і культур в інтернаціоналізаційних процесах, якості освіти і її залежності від інтернаціоналізації курикулуму. Австралійські університети викликають значний інтерес оскільки сама країна посідає одне з перших місць за своєю полікультурністю. Більш ніж 200 мовами говорять в

Австралії. На сьогодні кожен австралійський університет розглядає інтернаціоналізацію навчання і навчальних планів як пріоритет у стратегічних паперах, що видно з університетських онлайн документів. Однак в багатьох університетах відзначається недостатня розробленість курикулуму, оскільки не повністю задовольняються потреби іноземних студентів. Як зазначила австралійська дослідниця Лін Лі, одним із найвагоміших кроків у напрямку інтернаціоналізації курикулуму на національному рівні було нещодавнє створення Австралійською Радою Навчання і Викладання (ALTC) мовної і культурної мережі для австралійських університетів (LCNAU). У своїй роботі дослідниця наголошує, що університетським ключем до глобальної орієнтованості та високої конкурентоздатності є стратегічна пріоритетність прив'язки до глобальної грамотності [5].

Зазначимо, що питання культурної диверсифікації лежить в основі завдань інтернаціоналізованого курикулуму, який відображає унікальний демографічний склад мультикультурної та мультлінгвальної країни. Оскільки вища освіта постійно розвивається, існує потреба розвитку нового мислення щодо розробки курикулуму, щоб відповідати новим викликам та вимогам глобального середовища, які постійно змінюються. Інтернаціоналізація курикулуму повинна перш за все мати за мету спонукати персонал та студентів бути критичними, здатними до розмірковувань практиками, яким притаманні відкритість до своєї місцевої та природної культури і культур інших спільнот; відкритість до інтеркультурних відмінностей; здатність вивчати мову і культуру різних народів; здібність жити і працювати гармонійно та ефективно з людьми різного походження з різних куточків світу та в різних культурах; і здатність залучатися до глобального плюралізму джерел інформації та витягувати з них необхідні знання. Тому університети планують розвиток персоналу за допомогою програм, що підтримуються партнерами, та підтримку студентів, розвиток мовних і академічних вмінь як невід'ємні компоненти процесів

інтернаціоналізації курикулуму. Першочергово стимулюється розвиток міжнародних та інтеркультурних перспектив у викладанні. Факультети, які функціонують у кількох кампусах допомагають викладачам з різних кампусів у процесах розробки та розвитку інтернаціоналізованих навчальних планів, викладання та оцінювання.

На основі порівняльного аналізу офіційних документів щодо інтернаціоналізації курикулуму, розміщених на сайтах університетів виділимо основні їх стратегії (див. табл. 1)

Таблиця 1

Стратегії інтернаціоналізації курикулуму в університетах Австралії

Університет Гріфіт	Університет Монаш	Університет Аделаїда
Розширення області знань основних дисциплін через інтернаціональний або інтеркультурний підходи	Розроблення інклюзивних (полікультурних) навчальних планів з міжнародними перспективами викладачами (а не навчальними та адміністративними підрозділами)	Включення аналізу міжнародних джерел та досліджень, глобальних, економічних, політичних, екологічних, соціальних, етичних та пов'язаних зі здоров'ям питань, використання міжнародних публікацій
Сприяння інтерактивним культурним обмінам	Оцінка культурного різноманіття та розвиток мультилінгвалізму	Забезпечення навчання закордоном та вивчення компаративної професійної практики.
Вирівнювання змісту курсу, навчальної діяльності і оцінювання	Постановка мети інтернаціоналізації курикулуму таким чином, щоб спонукати персонал та студентів бути критичними, здатними до розмірковувань практиками	Введення курсів з мовних, культурних, міжнародних наук, використання досвіду міжнародних студентів та включення лекцій, презентацій від лекторів-гостей (іноземців)
Стимулювання і моделювання інклюзивних стратегій та відкритості до різноманітності	Розвиток персоналу та підтримка студентів, а саме їх мовних і академічних вмінь, розглядається як невід'ємний компонент інтернаціоналізації курикулуму.	Постановка завдань для мікрогруп різних національностей
Демонстрація практики сенситивного та інклюзивного навчання	Підтримка і стимулювання персоналу до розвитку міжнародних та інтеркультурних перспектив у викладанні	Забезпечення визнання академічних програм міжнародними органами акредитації та контролю.

Систематизовано автором на основі автентичних джерел [2; 3; 4].

Як видно з таблиці основним контекстом зазначених стратегій різних університетів є інклюзивність полікультурності, що передбачає наповнення навчальних планів міжнародним змістом, здійснення міжнародних досліджень. Щоб розширити області знань основних дисциплін через інтернаціональний або інтеркультурний підходи перед викладачами постають такі завдання як: забезпечення специфічних посилянь у постійному міжнародному та австралійському змісті, де можливо; введення іспитів з етичних питань глобалізації таких як соціальна справедливість, рівність, людські права і відповідні соціальні, економічні та екологічні питання; порівняння і контрастування міжнародних і національних тематичних досліджень; включення історичних факторів впливу на розвиток сучасних міжнародних дискурсів/практики; обговорення досліджень професійної практики інших націй /культур; порівняння і контрастування досліджень щодо розвитку тематичних наук в різних культурах; використання студентського/викладацького різноманіття на заняттях/курсах/програмах, щоб сприяти дискусіям та обміну думками; сприяння діалогу та співпраці у навчальній діяльності з метою відображення культурних преференцій та збільшення потенціалу глибокого навчання і крос-культурної критики через створення безпечного середовища для інтелектуального обміну.

Сприяння інтерактивним культурним обмінам передбачає втілення і стимуляцію обмінів міжнародними студентами в межах програм, активну стимуляцію студентів до співпраці у навчальній діяльності зі студентами іншого походження (тобто робота в мульти-культурних командах або налагодження контактів з міжнародними студентами по своїх дисциплінах із зарубіжних університетів через інтернет, е-мейл, онлайн чати тощо), стимулювання студентів щодо приєднання до міжнародних асоціацій, пов'язаних з їхньою навчальною діяльністю.

Вирівнювання змісту курсу, навчальної діяльності і оцінювання - приведення оцінювання у відповідність концепціям, питанням і подіям пов'язаними з роботою курсу, яка відповідає розвитку міжнародних та

міжкультурних перспектив, включення навчальної діяльності і відповідного оцінювання виходячи з культурних контекстів та дисциплінарних знань та включення інтернаціонально компаративної діяльності в оцінювальні критерії. В додавок до оцінювання культурного різноманіття важливе місце займає визнання і оцінка мультилінгвального як засобу здійснення інтеркультурних досліджень, набуття практичної компетентності у глобальній економіці і розуміння відмінностей.

Під стимулюванням і моделюванням інклюзивних стратегій та відкритістю до різноманітності розуміють перш за все демонстрацію взаємної поваги: активне ознайомлення з культурною спадщиною та рідними мовами міжнародних та австралійських студентів; коректну вимову імен міжнародних студентів; розуміння важливості і значущості святкових днів та релігійних свят; стимулювання всіх студентів здобувати і поглиблювати знання і розуміння традицій, історії, мови, літератури, філософії, економіки і політики щонайменше однієї іншої культури; стимулювання викладачів і студентів до вивчення другої іноземної мови як основи для оцінки викликів самовираження в нерідній мові; стимулювання студентів пройти курс з крос-культурного спілкування або міжнародних досліджень.

Демонстрація практики сенситивного та інклюзивного навчання означає активне упередження етноцентричної або расистської мови та поведінки, а також уникнення культурних стереотипів, монолітичного опису інших націй і культур. Сенситивне та інклюзивне навчання обов'язково містить матеріали міжнародних та міжурядових організацій (включаючи міжнародні дослідження) з метою розширення навчального досвіду і знань студентів та викладачів, а також використання різноманіття студентів та персоналу на курсах для обміну знань та ідей.

На основі проведеного дослідження можемо дати наступні рекомендації щодо практичної імплементації інтернаціоналізації курикулуму в українських університетах: розробити стратегічні документи щодо загальної інтернаціоналізації університету, у змісті курсу розглядати

глобальні, економічні, політичні, екологічні, соціальні, етичні та пов'язані зі здоров'ям питання; включати аналіз міжнародних досліджень; вивчати компаративну професійну практику; використовувати міжнародні публікації у викладацькій діяльності; вводити курси з мовних, культурних та міжнародних наук; включати лекції, презентації від лекторів-гостей та викладачів із закордонним досвідом з метою використання їх міжнародного досвіду; забезпечити визнання академічних програм міжнародними органами акредитації та контролю.

Висновки. Таким чином, університети поєднують міжнародні/міжкультурні перспективи та інклюзивне викладання у своїх курсах з метою підготовки студентів до етичного та сенситивного функціонування в інтернаціональному та мультикультурному професійному та соціальному контекстах. В офіційних документах вузів зазначається, що етос інтернаціоналізації навчальних планів має бути інтегрованим у навчальну та викладацьку діяльність університету. Стратегічний процес інтернаціоналізації курикулуму охоплює планування, звітність та зміцнення оперативних елементів таких як зміст, форма і структура.

Університетами визнано, що національне і культурне різноманіття студентів і персоналу несе світ досвіду, який можна використовувати для підвищення якості навчання і викладання. Інклюзивний навчальний план та залучення персоналу з міжнародних кампусів університету до розроблення навчальних планів та відповідного локалізованого оцінювання зумовлює використання цих багатих ресурсів. Тому кожен курс має містити міжнародні та міжкультурні перспективи, на додачу до різноманіття локальних перспектив необхідних для досягнення академічних та професійних завдань і цілей конкретної спеціалізації. Оскільки всі підрозділи та саме викладання мають бути культурно інклюзивними, прийнято, що розвиток інтернаціоналізованого навчального плану найкраще планується і втілюється по всьому курсу саме викладачами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Bell Maureen. Internationalising the Australian higher education curriculum through global learning [Electronic resource] / Maureen Bell // In M. Barrow & K. Sutherland (Eds.), HERDSA Conference, Rotorua, 2008: Engaging Communities (pp. 71-81).
2. “Internationalisation of the Curriculum Policy.” March 23, 2005. Monash University. [Electronic resource] - Available at: www.policy.monash.edu.au
3. “Internationalisation of the Curriculum.” June 4, 2008. University of Adelaide. . [Electronic resource] - Available at: www.adelaide.edu.au
4. “Internationalising the Curriculum: Strategies for Success” Griffith University. . [Electronic resource] - Available at: www.griffith.edu.au
5. Lynne Li. Internationalizing university curriculum with multilingual knowledge and skills: power, politics and policy [Electronic resource] / Li Lynne // Concepts and frameworks. Local-Global: Identity, Security, Community. - Volume 9, 2012. – P. 44-58. - Available at: <http://search.informit.com.au/documentSummary>

РЕЗЮМЕ

Чирва А. С. Интернаціоналізація курикулума на прикладі Австралійських університетів.

В статті приведено аналіз стратегічних підходів до інтернаціоналізації курикулума в Австралійських університетах Грифит, Монаш, Аделаїда на основі вивчення університетських стратегічних документів, представлених на їх офіційних сайтах. Виділені основні стратегії інтернаціоналізації курикулума в Австралійських університетах і охарактеризована їх сутність. Дані рекомендації стосуються практичної імплементації інтернаціоналізації курикулума в українських університетах.

Ключові слова: інтернаціоналізація курикулума, вище освітнє, навчальні плани, університети, міжнародні студенти.

RESUME

Chyrva A. S. Curriculum internationalization on the example of Australian universities.

The article presents analysis of strategic approaches to curriculum internationalization at Australian universities (Griffith, Monash, Adelaide) based on the study of the university strategic documents presented on their official web sites.

The principal strategies of curriculum internationalization at Australian universities have been outlined and their essence has been characterized. Recommendations concerning practical implementation of curriculum internationalization at Ukrainian universities have been given.

The basic context of the strategies is the inclusiveness of multiculturalism which means filling of curricular with international content, conducting of international research. Stimulation and modeling of inclusive strategies and openness to variety means demonstration of mutual respect. Contribution to interactive cultural exchange foresees embodiment and stimulation of international student exchange within programs, active student stimulation to cooperation in learning activity with the students of different origin. Recognition and evaluation of multilingualism as the tool for intercultural research, gaining of practical competence in global economy and understanding of difference also takes an important place. Demonstration of practice in sensitive and inclusive education means active preconception of ethnocentric or racist language and behavior and avoiding of cultural stereotypes. Elaboration of strategic university document is believed to be fundamental step of curriculum internationalization practice.

So, universities unite international and intercultural perspectives and inclusive learning in their courses to prepare students to ethic and sensitive functioning in international and multicultural professional and social context. Ethos of curriculum internationalization should be integrated in learning and teaching activity of university.

Key words: curriculum internationalization, higher education, universities, curriculum, international students.